SIVISTYSTOIMI
TALOUSARVIO 2027
TALOUSSUUNNITELMA 2028-2029

SISÄLLYSLUETTELO

1. SIVISTYSTOIMEN KÄYTTÖTALOUS 2
1.1. SIVISTYSLAUTAKUNTA 2
1.1.1. SIVISTYSTOIMEN HALLINTO 6
1.1.2. PERUSKOULUTUS 7
1.1.3. MUU KOULUTUS 8
1.1.4. KIRJASTO 9
1.1.5. LASTEN PÄIVÄHOITO 10
1.1.6. LIIKUNTATOIMI 12
1.1.7. NUORISOTOIMI 13

1. SIVISTYSTOIMEN KÄYTTÖTALOUS

1.1. Sivistyslautakunta

KUSTANNUSPAIKAT

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3000, 3010, 3100, 3110, 3120, 3130, 3140, 3200, 3210, 3300, 3400, 3420, 3700, 3800

VASTUUHENKILÖ

Rehtori-sivistystoimenjohtaja

TOIMINTA-AJATUS JA PALVELUSUUNNITELMA

Sivistyslautakunta päättää varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, iltapäivätoiminnan, koulukuljetusten/joukkoliikenteen, liikuntatoimen, nuorisotyön ja kirjaston toiminnasta. Yhteistyössä toimijoiden kanssa lautakunta kehittää alaisiaan toimintoja muuttuvan toimintaympäristön (talous, asiakasmäärä jne.) vaatimukset huomioon ottaen. Sivistystoimi luo edellytykset kuntalaisten henkiselle ja muulle kehittymiselle sekä hyvinvoinnille huolehtimalla tasa-arvoisesta ja laadukkaasta varhaiskasvatuksesta, koulutuksesta ja elinikäisistä oppimismahdollisuuksista. Henkilöstö on tärkein voimavara toteutettaessa sivistystoimen palveluja. Henkilöstön määrän tulee vastata laajan tehtäväkentän tarpeita. Henkilöstön työhyvinvointiin ja jaksamiseen tulee panostaa.

Vapaa-aikatoimen tehtävänä on luoda edellytykset ja tarjota mahdollisuudet kuntalaisten monipuoliselle vapaa-ajan vietolle sekä terveelle ja hallitulle elämälle. Liikuntalain mukaan kunnan tehtäviin kuuluu luoda liikunnan harrastamiselle yleiset edellytykset kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä. Kunnan tulee järjestää liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Tehtävänä on luoda laadukkailla ja monipuolisilla liikuntapalveluilla edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiselle harrastustoiminnalle, jota kautta voidaan edistää kuntalaisten kokonaisvaltaista terveyttä ja hyvinvointia. Nuorisolain mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioiden luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja. Lisäksi kunnan tehtävänä on etsivän nuorisotyön järjestäminen.

Vuositavoitteet

Painopiste ja tavoite
Aktiiviset kuntalaiset
1) Kuntalaiset osallistuvat yhdistysten kautta ja itsekin aloitteellisesti erilaisten tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen sekä kunnan palvelujen ja toiminnan kehittämiseen.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1:** Uudet yhteisöavustuskriteerit otetaan käyttöön ja yhdistyksille jaetaan avustuksia vähintään 90 % budjetoidusta.
Hyvät elämän edellytykset
2) Perhekeskustoiminnan avulla kohdataan lapsia, nuoria ja perheitä laadukkaasti
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1:** Tarjotaan perheille maksutonta muskaritoimintaa vähintään kahdessa ryhmässä. **Mittari 2:** Varhaiskasvatuksen työntekijä vierailee seurakunnan perhekerhossa vähintään kerran lukukaudessa. **Mittari 3:** Nuorisotilaa kehitetään nuorten mielipidettä kuunnellen.

Painopiste ja tavoite
Oppiminen ja koulutus
3) **Tavoite 1:** Sivistystoimen henkilöstön määrä on riittävä lakisääteisten tehtävien ja perustehtävien toteuttamiseksi huomioiden erityisesti varhaiskasvatuksen kelpoisuusasetus sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1**: Päiväkodin henkilöstömitoituksen toteutuminen kaikissa työvuoroissa. Varautuminen kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen **Mittari 2**: Riittävän opetushenkilöstön ja tuntiresurssin määrä perusopetuksessa. Riittävä resurssi ryhmäkohtaisten ja oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttamiseksi.

SIVISTYSLAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot					
Myyntituotot	683 515	818 501	847 624	0	0
Maksutuotot	55 082	50 850	73 000	0	0
Tuet ja avustukset	113 458	96 800	86 500	0	0
Muut toimintatuotot	53 352	7 000	7 000	0	0
Toimintatuotot yht.	**905 407**	**973 151**	**1 014 124**	**0**	**0**
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-2 175 809	-2 373 180	-2 535 060	0	0
Palvelujen ostot	-1 015 051	-948 466	-917 198	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-215 537	-197 522	-206 875	0	0
Avustukset	-61 953	-66 000	-64 000	0	0
Muut toimintakulut	-603 983	-607 884	-633 156	0	0
Toimintakulut yht.	**-4 072 333**	**-4 193 052**	**-4 356 289**	**0**	**0**
Toimintakate	**-3 166 926**	**-3 219 901**	**-3 342 165**	**0**	**0**
Yhteensä	**-3 166 926**	**-3 219 901**	**-3 342 165**	**0**	**0**

SIVISTYSTOIMEN HENKILÖTYÖVUODET

	2026	2027	2028	2029
Vakanssit				
rehtori-sivistystoimenjohtaja	1,00	1,00	1,00	1,00
toimistosihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00
hallintosihteeri	0,40	0,40	0,40	0,40
kirjastovirkailija	1,69	1,69	1,69	1,69
lehtori /aineenopettajat	5,82	6,00	6,00	6,00
luokanopettaja	6,72	6,71	6,71	6,71
erityisopettaja	1,00	1,00	1,00	1,00
ma. tuntiopettaja	0,19	0,29	0,29	0,29
koulunkäynninohjaaja	4,25	4,24	4,24	4,24
päiväkodin johtaja	1,00	1,00	1,00	1,00
varhaiskasvatuksen opettaja	3,00	3,00	3,00	3,00
varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	8,00	7,00	7,00	7,00
päiväkodin ryhmäavustaja	0,65	0,78	0,78	0,78
henkilökohtainen avustaja	0,60	0,00	0,00	0,00
ravitsemistyöntekijä oppisopimus	1,00	0,00	0,00	0,00
ruokapalveluvastaava	1,00	1,00	1,00	1,00
ravitsemistyöntekijä	2,00	3,00	3,00	3,00
oppisop. koulunkäynninohjaaja	0,00	0,00	0,00	0,00
toimistosihteeri (vapaa-aikatoimi)	0,20	0,20	0,20	0,20
liikunta- ja hyvinvointiohjaaja	1,00	1,00	1,00	1,00
liikuntapaikkojen hoitaja	0,70	0,70	0,70	0,70
koulunkäynninohjaaja-nuorisotyöntekijä	1,00	1,00	1,00	1,00
koulunuorisotyöntekijä	1,00	1,00	1,00	1,00
varhaiskasvatuksen sosionomi		2,00	2,00	2,00
Yhteensä	**43,22**	**44,01**	**44,01**	**44,01**

..

RISKIENHALLINTA

Riski tai ongelma	Pahimmat seuraukset	Riskin suuruus 1-3	Riskiin varautuminen	Asia hoidettu	Toteutumisaikataulu
Sivistystoimen hallinnon ja opetushenkilöstön riittävä määrä. Sijaisuudet ala- ja yläkoulu, sijaiset saatava välittömästi.	Henkilöstön työssäjaksaminen ja uupuminen. Henkilöstön sitouttaminen. Vähennetään henkilöstön hakeutumista muihin tehtäviin. Pätevien sijaisten saaminen vaikeaa, kuormittaa opettajia ja ohjaajia, opetus kärsii.	2	Työnkuvat, työnmäärä ja henkilöstön määrä riittävä tarpeeseen nähden. Pyritään sijaisuusringin käyttöön. Hallintosihteeri saatu sivistystoimen hallintoon 40-prosenttisesti	Vaatii jatkuvaa tarkkailua, mutta asia on hoidettu.	
Tietojärjestelmä	Oppilaiden, varhaiskasvatuksessa olevien lasten ja asiakkaiden tietojen häviäminen tai joutuminen vääriin käsiin.	1	Tietojärjestelmät ja niiden ohjelmat on annettu ulkopuolisen hoidettavaksi. Vaikutustenarviointi tehdään osin ulkopuolisena asiantuntijatyönä. Chromebookien keskitetty hallinta.	On hoidettu.	Ilona IT kanssa sopimus DPIA hoitamisesta, Wilman ja Googlen DPIA tehty, Chromebookit laitehallinnassa.
Koulun oma palvelin ja verkko	Vain yksi vastuuhenkilö, sijaisuus järjestely puutteellinen.	1	Koulun oman verkon käyttö vain käyttäjä- ja salasanan avulla. Pidetään verkon infrastruktuuri ajan tasalla.	On hoidettu.	Koulun palvelin uusittu.
Julkista valtaa käyttävät virkamiehet valmistelevat päätettäväksi meneviä asioita.	Taloudelliset seuraukset. Oikeudelliset seuraukset. Imagokysymys.	1	Tehdään oikeudenmukaisia lakiin perustuvia esityksiä ja päätöksiä. Käytetään tarvittaessa hyväksi koettua omaa verkostoa ja ollaan huolellisia ja tarkkoja.	On hoidettu.	
Tarjouspyyntöön perustuvat koululaiskuljetukset kolmen liikenneyrittäjän hallussa.	Liikenneyrittäjä irtisanoo sopimuksen, jolloin kuljetukset joudutaan hoitamaan pikku takseilla tms. järjestelyillä normitaksojen mukaisesti. Kustannusten nousu.	1	Ei voi varautua, kuin sopimusten allekirjoittamisella, jolloin sopimuksen irtisanomisaika on kuusi kuukautta.	On hoidettu.	Kilpailutus hoidettu onnistuneesti, palveluntuottajat kokeneita toimijoita.
Kirjaston ja koulunkeittiön sijaisuudet	Kirjasto suljettu tai keittiö toiminnassa erityisjärjestelyin.	1	Kirjaston virkailijat sijaistavat toisiaan ja keittiön henkilöstö on riittävän hyvin resursoitu ja sijaiset kartoitettu.	On hoidettu.	Uuden ruokapalvelut yöntekijän rekrytointi syksyllä 2026
Päiväkodilla ammattitaitoisen hoito- ja kasvatushenkilöstön riittävä määrä	Lapsen turvallinen hoito vaarantuu, jos hoito- ja kasvatushenkilöstöä liian vähän suhteessa lapsimäärään	2	Noudatetaan varhaiskasvatuslaissa säädettyä suhdelukua. Pitkällä tähtäimellä varaudutaan lain määräämään henkilöstörakenteeseen korkeakoulutettujen määrässä.	On hoidettu, ylitykset poikkeuksellisia.	Vakan sosionomeja rekrytoitu ma. palvelussuhteeseen 2026
Ulkoistettu taloushallinto (kirjanpito, laskutus, palkat)	Asiakkaiden palvelu myöhästyy, vaikeutuu tai jopa estyy.	1	Käydään keskustelua palvelun tuottajan kanssa, tarvittaessa reklamoidaan.	Hoidetaan tapauskohtaisesti.	
Pandemia	Lähiopetus keskeytyy, oppilaiden tuen saaminen vaarantuu	1	Etäopetuksen ja etäyhteyksien käytön opettelu sekä oppilaan tukemisen työnjaosta sopiminen	On hoidettu, tarkennetaan tapauskohtaisesti	

Riski tai ongelma	Pahimmat seuraukset	Riskin suuruus 1-3	Riskiin varautuminen	Asia hoidettu	Toteutumisaikataulu
Toiminnallinen henkilöstöriski, yksintyöskentely	Tapaturman uhka, väkivallan uhka	1	Sovittava käytännöt avun saamiseksi, Secapp käytössä	Hoidettu	
Toiminnallinen tiedonkulkuriski	Tahattomat inhimilliset virheet ja erehdykset	1	Säännöllinen keskustelu/ ohjeistaminen henkilöstön kanssa	Hoidettu	
Vahinko Laitteiston rikkoutuminen	Ei voida tuottaa joitakin palveluista	1	Varalaitteiston hankinta	Vaihtoehdot tiedossa	

1.1.1. Sivistystoimen hallinto

KUSTANNUSPAIKAT

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3000, 3010

VASTUUHENKILÖ

Rehtori-sivistystoimenjohtaja

TOIMINTA-AJATUS JA PALVELUSUUNNITELMA

Hallinto vastaa toimialan yhteisten asioiden hoidosta, tehtävien koordinoinnista ja lautakunnan työskentelyn sujuvuudesta. Hallinto ohjaa ja valvoo koulutuksen järjestämistä taloudellisesti sekä tarkoituksenmukaisesti lainsäädännön ja valtuuston määrittämissä puitteissa sekä liikuntalain ja nuorisolain ja -politiikan hoitamisesta. Joukkoliikenne hoidetaan mahdollisimman taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti muita toimintoja palvellen. Toiminnan kustannuspaikat ovat sivistystoimen hallinto, joukkoliikenne, perusopetus, erityisopetus, esiopetus, iltapäivätoiminta, keittiö, kansalaisopisto, musiikkiopisto, kirjasto, päiväkoti, lasten kotihoidontuki, liikuntatoimi ja nuorisotoimi.

Vuositavoitteet

Painopiste ja tavoite
Hyvät elämän edellytykset
1) **Tavoite 1:** Hallinto palvelee kuntastrategian toimeenpanoa ja palveluiden järjestämistä.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1:** Sivistyslautakunnan kokoukset toteutuvat kaksi kertaa vuodessa päätetyn kokousaikataulun mukaisesti. Käsiteltäviä asioita on kohtuullinen määrä kokousta kohti. **Mittari 2:** Sivistyslautakunnan jäsenet perehdytetään asioihin hyödyntämällä tarpeen mukaan erilaisia koulutuksia. **Mittari 3:** Tulosalueiden työntekijät vierailevat lautakunnan kokouksissa kertomassa ajankohtaisista asioista.
2) **Tavoite 2:** Sivistystoimen valmiussuunnitelma on ajantasainen.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1:** Päivitetään sivistystoimen valmiussuunnitelma ja yhteensovitetaan se kunnan yleisen valmiussuunnitelman kanssa.
Oppiminen ja koulutus
3) **Tavoite 1:** Pyritään siihen, että henkilökunta on oikein mitoitettu, kelpoisuusehdot täyttävä ja kouluttautumalla ammattitaitoaan ylläpitävä.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1**: Mahdollistetaan kunnan koulutussuunnitelman mukaisesti kaksi koulutuspäivää/työntekijä/ kalenterivuosi

SIVISTYSTOIMEN HALLINTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot					
Tuet ja avustukset	1 542	1 000	1 000	0	0
Toimintatuotot yht.	**1 542**	**1 000**	**1 000**	**0**	**0**
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-102 686	-126 037	-127 821	0	0
Palvelujen ostot	-43 694	-58 667	-52 801	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 085	-950	-900	0	0
Muut toimintakulut	-2 903	-4 758	-3 102	0	0
Toimintakulut yht.	**-150 368**	**-190 412**	**-184 624**	**0**	**0**
Toimintakate	**-148 826**	**-189 412**	**-183 624**	**0**	**0**
Yhteensä	**-148 826**	**-189 412**	**-183 624**	**0**	**0**

1.1.2. Peruskoulutus

KUSTANNUSPAIKAT

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3100, 3110, 3120, 3130, 3140

VASTUUHENKILÖ

Rehtori-sivistystoimenjohtaja

TOIMINTA-AJATUS JA PALVELUSUUNNITELMA

Esiopetusta annetaan koulun toimintana ja koulun tiloissa. Yhtenäiskoulussa opiskelee 0–9 vuosiluokat. Koulurakennuksia on kaksi ja lisäksi liikunnan opetuksessa käytetään liikuntataloa. Iltapäivätoiminta toteutetaan omana toimintana esiopetuksen tiloissa koulupäivän jälkeen.

Koulun ja päiväkodin ruoka valmistetaan koululla sijaitsevassa omavalmistuskeittiössä.

Noin puolet esi- ja perusopetuksen oppilaista on koulukuljetusedun piirissä.

Vuositavoitteet

Painopiste ja tavoite
Enonkoski kutsuu
1) Laadukas perusopetus toimii kunnan pito- ja vetovoimatekijänä
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1:** Kuntalaiskyselyssä ja muissa mahdollisissa laatukyselyissä saatava palaute oppilailta ja huoltajilta on pääosin myönteistä.
Hyvät elämän edellytykset
2) Perusopetus antaa jatko-opinnoissa vaadittavat tiedot ja taidot.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1:** Kaikki perusopetuksen päättäneet saavat jatko-opintopaikan ja aloittavat opinnot toisella asteella.
Oppiminen ja koulutus
3) Opetusryhmät ovat pedagogisesti mielekkäällä tavalla toteutettu
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1:** Pienet tai kohtuullisen kokoiset opetusryhmät esi- ja perusopetuksessa toteutuvat. Ikäluokan ollessa yli 23 oppilasta jaetaan luokka kahtia tai käytetään jakotunteja pedagogisesti mielekkäällä tavalla. **Mittari 2:** Oppilaanohjaajan ohjausresurssia on käytettävissä vähintään viisi vuosiviikkotuntia.

Painopiste ja tavoite
4) Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen panostetaan, jotta lapset ja nuoret saavat onnistumisen kokemuksia eikä synny koulupudokkuutta.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1** Ryhmäkohtaisiin ja oppilaskohtaisiin tukitoimiin osoitetaan lain edellyttämä resurssi. Erityisopettajan ja samanaikaisopettajan resurssi pidetään samalla tasolla kuin syksyllä 2026. **Mittari 2**: Oppimiseen liittyvä pedagoginen testaaminen lukivaikeuksien ja matemaattisten vaikeuksien seulomiseksi toteutetaan suunnitelmallisesti jokaisella luokka-asteella. Testit ovat laadukkaat ja ajantasaiset.
5) Perusopetuksen oppilaiden digitaidot kehittyvät
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1:** Uusitaan koulun iPad-laitteita käyttöiän perusteella vähintään viisi kappaletta **Mittari 2:** Hyödynnetään ViLLe-opetusportaalia opetuksessa. Jokainen opettaja on käynyt portaaliin liittyvän koulutuksen. **Mittari 3**: Toteutetaan tiedonhaun koulutus yläkoululaisille yhteistyössä kirjaston kanssa.

PERUSKOULUTUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot					
Myyntituotot	682 841	818 501	847 624	0	0
Maksutuotot	7 665	6 000	10 000	0	0
Tuet ja avustukset	66 764	37 300	36 000	0	0
Muut toimintatuotot	23 825	0	0	0	0
Toimintatuotot yht.	**781 095**	**861 801**	**893 624**	**0**	**0**
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-1 287 336	-1 371 914	-1 414 886	0	0
Palvelujen ostot	-727 810	-683 206	-627 938	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-172 270	-153 302	-163 355	0	0
Muut toimintakulut	-370 274	-389 754	-401 135	0	0
Toimintakulut yht.	**-2 557 690**	**-2 598 176**	**-2 607 314**	**0**	**0**
Toimintakate	**-1 776 596**	**-1 736 375**	**-1 713 690**	**0**	**0**
Yhteensä	**-1 776 596**	**-1 736 375**	**-1 713 690**	**0**	**0**

1.1.3. Muu koulutus

KUSTANNUSPAIKAT

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3200, 3210

VASTUUHENKILÖ

Rehtori-sivistystoimenjohtaja

TOIMINTA-AJATUS JA PALVELUSUUNNITELMA

Muu koulutus luo kunnan asukkaille mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen kansalaisopiston ja musiikkiopiston opinto- ja harrastustoimintaan osallistumisen muodossa.

Linnalan opisto antaa kurssitarjonnallaan monenlaisia mahdollisuuksia eritasoiseen opiskeluun ja harrastamiseen. Tämän lisäksi järjestetään erilaisia projekteja ja hankkeita. Linnala tarjoaa koulutusta ja yleissivistystä, mahdollisuuksia harrastamiseen, kohtaamiseen ja virkistäytymiseen. Toiminnallaan se pyrkii myös ehkäisemään yhteiskunnallista syrjäytymistä.

Musiikkiopisto toiminta hankitaan ostopalveluna Savonlinnan musiikki- ja tanssiopistolta. Oppilaspaikkoja on kymmenen. Yksi oppilaspaikka maksaa n. 930 €. Musiikkiopistoa ylläpitää Savonlinnan musiikkiopiston

kannatusyhdistys ry. Musiikkiopistossa opiskellaan neljällä eri tasolla. AO = aikuisosasto, MOT= musiikkiopistotaso, PJO= popjazz-osasto ja PT= perustaso.

Vuositavoitteet

Painopiste ja tavoite
Aktiiviset kuntalaiset
1) Linnalan opisto järjestää monipuolista ja riittävää vapaan sivistystyön opetusta Enonkoskella. Opetustarjonnassa huomioidaan vahvasti kuntalaisten toiveet.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1**: Opetusta järjestetään Enonkoskella vuosittain 520–560 tuntia. **Mittari 2**: Kuntalaisille markkinoidaan Linnalan järjestämiä etäkursseja lukukausien alkaessa.
2) Taiteen perusopetuksen musiikin opetukseen on varattu 10 oppilaspaikkaa ja opiskelijoiden opiskelua tuetaan oppilaspaikkamaksuilla.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1:** Taiteen perusopetuksen yleiseen tai laajaan oppimäärään osallistuu vähintään 5 opiskelijaa vuosittain.

MUU KOULUTUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-465	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-27 962	-31 500	-31 500	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-50	-50	0	0
Toimintakulut yht.	**-28 427**	**-31 550**	**-31 550**	**0**	**0**
Toimintakate	**-28 427**	**-31 550**	**-31 550**	**0**	**0**
Yhteensä	**-28 427**	**-31 550**	**-31 550**	**0**	**0**

1.1.4. Kirjasto

KUSTANNUSPAIKAT

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3300

VASTUUHENKILÖ

Rehtori-sivistystoimenjohtaja

TOIMINTA-AJATUS JA PALVELUSUUNNITELMA

Edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden harrastamiseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Lisäksi edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Kunnan kirjasto palvelee sekä asiakaspalveluajoilla ja omatoimiaikoina.

Vuositavoitteet

Painopiste ja tavoite
Enonkoski kutsuu
1) Kirjastoa kehitetään osana kulttuuripalveluita
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1:** Kirjastossa järjestetään vähintään 8 muuta tapahtumaa kuin lukupiiriä. **Mittari 2:** Kirjasto järjestää 2 kirjailijavierailua, joista toinen on suunnattu koululaisille ja toinen aikuisille.

Painopiste ja tavoite
Aktiiviset kuntalaiset
2) Kirjaston lainattava materiaali vastaa kuntalaisten toiveita ja kysyntää. Omatoimikirjaston käyttö on aktiivista. Kehitetään ja ylläpidetään liikkuvia kirjastopalveluita mm. varhaiskasvatuksen ja toimintarajoitteisten suuntaan.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1**: Kirjaston kävijämäärä suhteessa asukaslukuun pyritään pitämään vuoden 2026 tasossa. **Mittari 2**: Omatoimiaikaisen käytön seuranta. Omatoimiajalla kävijöiden määrä pysyy toimintavuoden 2026 tasolla. **Mittari 3**: Lukupiirejä järjestetään vähintään kuusi kappaletta vuoden aikana. **Mittari 4**: Seurataan liikkuvien kirjastopalveluiden lainausmäärää.
Hyvät elämän edellytykset
3) Tarjoamme kuntalaisille mahdollisuuden pysyä kiinni digitaidoissa ja hyödyntää kirjastoa oppimisen välineenä. Kehitetään tiedonhaun opastusta perusopetuksen oppilaille.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1**: Kirjastossa on asiakkaiden käytössä kaksi tietokonetta ja tulostinskanneri, myös omatoimiaikana. Tietokoneet uusitaan ajantasaiseksi. **Mittari 2**: Järjestetään tiedonhaun koulutukset kahdeksannen vuosiluokan oppilaille. **Mittari 3:** Kirjasto on mukana uuden lukutaitostrategian jalkauttamisessa yhdessä koulun kanssa.

KIRJASTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot					
Myyntituotot	400	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	3 914	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	2 390	0	0	0	0
Toimintatuotot yht.	**6 704**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-80 693	-78 877	-80 243	0	0
Palvelujen ostot	-9 694	-11 090	-10 560	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 413	-22 320	-21 820	0	0
Muut toimintakulut	-32 988	-32 338	-35 616	0	0
Toimintakulut yht.	**-142 788**	**-144 625**	**-148 239**	**0**	**0**
Toimintakate	**-136 084**	**-144 625**	**-148 239**	**0**	**0**
Yhteensä	**-136 084**	**-144 625**	**-148 239**	**0**	**0**

1.1.5. Lasten päivähoito

KUSTANNUSPAIKAT

Tähän vastuualueeseen kuuluvat kustannuspaikat: 3400, 3420

VASTUUHENKILÖ

Rehtori-sivistystoimenjohtaja

TOIMINTA-AJATUS JA PALVELUSUUNNITELMA

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatuksessa painotetaan lapsuuden itseisarvoista luonnetta, vaalitaan lapsuutta ja ohjataan lasta ihmisenä kasvamisessa. Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, jossa lapsen leikillä on keskeinen merkitys. Lähtökohtana toiminnassa ovat palveluhenkisyys ja tiivis yhteistyö lapsen huoltajien kanssa. Säännöllinen yhteistyö huoltajien kanssa

on oleellista, jotta perheiden ja henkilöstön yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden.

Varhaiskasvatusta tuodaan esille myönteisellä tavalla järjestämällä toimintaa eri yhteistyötahojen, esim. järjestöjen, seurakunnan, vanhustyön ja perusopetuksen kanssa.

Vastuualueen tehtävänä on järjestää kunnallisia varhaiskasvatuspalveluja perheiden tarpeiden mukaisesti. Jokaisella perheellä on lain mukaan oikeus valita lapsilleen elämäntilanteeseensa sopiva palvelumuoto. Varhaiskasvatuspalvelu järjestetään Enonkoskella kokonaisuudessaan päiväkotihoitona, yksityisiä toimijoita ei ole. Lisäksi perheellä on mahdollisuus valita lasten kotihoidon tuki ja hoitaa lapset omassa kodissaan.

Kunnallista varhaiskasvatuspalvelua järjestetään tällä hetkellä päiväkotihoitona. Päiväkodissa on kolme ryhmää; Pikku-Uikut, Kuikat ja Koskikarat, joissa tarjotaan varhaiskasvatusta 1–5-vuotiaille sekä esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta esikoululaisille. Päiväkodissa järjestetään tarvittaessa myös vuorohoitoa aamuisin, iltaisin ja viikonloppuisin vanhempien työstä tai opiskelusta johtuvien tarpeiden mukaan. Vuorohoidon tarve on yleisesti ottaen viime vuosina lisääntynyt, mutta tarve vaihtelee jatkuvasti. Joitakin varhaiskasvatuspaikkoja myydään vuosittain muille paikkakunnille.

Varhaiskasvatustoimintaa ohjaa seudullinen varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatustoimintaa suunnitellaan, arvioidaan ja dokumentoidaan varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Pienryhmätoiminta, jossa toteutuu lapsen yksilöllinen huomioiminen ja kehityksen tukeminen, on keskeinen toimintamuoto. Varhaiskasvatus on kokopäiväpedagogiikkaa, jossa kaikki päivän tilanteet ovat kasvun ja oppimisen kannalta merkityksellisiä ja leikki on keskiössä. Varhaiskasvatussuunnitelman (Vasun) mukaisesti päiväkodissa kiinnitetään huomiota huoltajien ja lasten osallisuuden vahvistamiseen osana varhaiskasvatustoimintaa. Huoltajien osallisuuden vahvistamiseksi tiedonkulkua on parannettu ottamalla käyttöön sähköinen asiointijärjestelmä Daisy. Daisya hyödynnetään yhteydenpidon lisäksi pedagogisessa dokumentoinnissa sekä lasten ja ryhmien varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisessa sähköisesti. Kasvatushenkilöstön pedagogista osaamista kehitetään edelleen täydennyskoulutuksen avulla ja hyödynnetään erityisesti verkkokoulutuksia.

Vuositavoitteet

Painopiste ja tavoite
Oppiminen ja koulutus
1) Riittävä määrä pätevää henkilöstöä ja varhaiskasvatuspaikkoja päiväkodissa, jotta varhaiskasvatusta pystytään jatkossakin tarjoamaan joustavasti perheiden tarpeet huomioiden, mukaan lukien vuorohoidon tarpeet. Riittävä, koulutettu henkilöstö on laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumisen edellytys.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1**: Riittävä määrä pätevää henkilöstöä suhteessa lapsiin. Tavoitteena on, että lainmukainen henkilöstömitoitus toteutuisi päiväkodissa myös ryhmäkohtaisesti, ei ainoastaan koko päiväkotia tarkasteltaessa. Suhdeluvun toteutumista seurataan Daisyn avulla päivittäin. **Mittari 2**: Varhaiskasvatuksen erityisopettaja työskentelee säännöllisesti lapsiryhmissä ja näin jalkautetaan varhaisen tuen toteutumista entistä tehokkaammin. **Mittari 3**: Vakiinnutetaan varhaiskasvatuksen sosionomien asema osana lapsiryhmiä. Rekrytoidaan yksi vakinainen varhaiskasvatuksen sosionomi 1.8.2027 alkaen.
2) Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssi on käytössä. Valssin avulla arvioidaan henkilöstön suunnitelmallista ja tavoitteellista ammatillisen osaamisen kehittämistä varhaiskasvatuksessa ja varhaiskasvatuksen laatua. Varhaiskasvatus perustuu voimassa olevaan varhaiskasvatussuunnitelmaan. Vuonna 2027 kehitetään erityisesti turvallista ja liikunnallista kasvuympäristöä.
Mittari ja tavoitetaso:

Painopiste ja tavoite
Mittari 1: Varhaiskasvatuksen laatua arvioidaan keväisin mm. varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssin tuottaman kyselyn avulla. Laatua arvioidaan vuosittain eri näkökulmista. **Mittari 2:** Toteutetaan varhaiskasvatuksen turvallisuuskoulutus ja huolehditaan henkilöstön ensiapukoulutuksen ajantasaisuudesta. **Mittari 3:** Liikunnallinen elämäntapa on pedagogisen kehittämisen kohteena vuonna 2027 Tehdään liikunnallisen pedagogiikan vuosikello.
3) Henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua täydennyskoulutukseen, joka on suunnitelmallista ja laadukasta.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1:** Mahdollistetaan kunnan koulutussuunnitelman mukaisesti kaksi koulutuspäivää/työntekijä/ kalenterivuosi

LASTEN PÄIVÄHOITO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot					
Maksutuotot	47 417	44 850	63 000	0	0
Tuet ja avustukset	31 603	10 000	10 000	0	0
Muut toimintatuotot	2 744	0	0	0	0
Toimintatuotot yht.	**81 764**	**54 850**	**73 000**	**0**	**0**
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-582 254	-634 680	-748 466	0	0
Palvelujen ostot	-81 894	-71 598	-83 336	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 643	-8 000	-9 000	0	0
Avustukset	-35 559	-40 000	-32 000	0	0
Muut toimintakulut	-72 815	-75 747	-76 535	0	0
Toimintakulut yht.	**-786 166**	**-830 025**	**-949 337**	**0**	**0**
Toimintakate	**-704 401**	**-775 175**	**-876 337**	**0**	**0**
Yhteensä	**-704 401**	**-775 175**	**-876 337**	**0**	**0**

1.1.6. Liikuntatoimi

VASTUUHENKILÖ

Rehtori-sivistystoimenjohtaja

TOIMINTA-AJATUS JA PALVELUSUUNNITELMA

Liikuntatoimen tarkoituksena on toimintaedellytysten luominen monipuolista liikuntaharrastustoimintaa varten sekä terveiden elämäntapojen edistäminen. Kohderyhmänä on koko Enonkosken kunnan väestö. Palvelut järjestetään käytettävissä olevien resurssien puitteissa usein maksuttomana. Liikuntapalvelujen muut keskeiset tehtäväalueet ovat urheiluseurojen tukeminen sekä liikuntatalon ja muiden liikuntapaikkojen asianmukainen ylläpito.

Vuositavoitteet

Painopiste ja tavoite
Aktiiviset kuntalaiset
1) Liikuntatoimi järjestää tai mahdollistaa yhteistyökumppanina monipuolisesti erilaisia liikuntaryhmiä ja muuta ohjattua toimintaa lapsille ja nuorille, työikäisille ja senioreille.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1**: Lapsille ja nuorille vähintään kolme liikuntaryhmää, työikäisille vähintään kuusi liikuntaryhmää ja senioreille vähintään kahdeksan liikuntaryhmää.

Painopiste ja tavoite
Mittari 2: Lapsille ja nuorille, työikäisille ja senioreille järjestetään erilaisia lajikokeiluja vähintään kerran vuodessa kullekin ikäryhmälle omana toimintana tai osana hanketta. **Mittari 3**: Liikuntapaikkojen kunnosta pidetään hyvää huolta ja kuntalaisilta saatu palaute on pääosin positiivista. Kirjataan saatua palautetta ylös ja tehdään korjaavia toimenpiteitä.
Oppiminen ja koulutus
2) Vahvistetaan lasten ja nuorten uimataitoa.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1:** Liikuntatoimi on mukana uimataitoa vahvistavassa hankkeessa yhdessä koulun kanssa. Liikunta- ja hyvinvointiohjaaja osallistuu koulun uimaopetukseen säännöllisesti.

LIIKUNTATOIMI (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot					
Tuet ja avustukset	1 502	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	16 727	7 000	7 000	0	0
Toimintatuotot yht.	**18 230**	**7 000**	**7 000**	**0**	**0**
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-59 124	-89 087	-89 388	0	0
Palvelujen ostot	-105 781	-86 335	-100 458	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 859	-9 150	-8 000	0	0
Avustukset	-4 646	-4 500	-4 500	0	0
Muut toimintakulut	-115 958	-102 611	-107 898	0	0
Toimintakulut yht.	**-287 367**	**-291 683**	**-310 244**	**0**	**0**
Toimintakate	**-269 138**	**-284 683**	**-303 244**	**0**	**0**
Yhteensä	**-269 138**	**-284 683**	**-303 244**	**0**	**0**

1.1.7. Nuorisotoimi

VASTUUHENKILÖ

Rehtori-sivistystoimenjohtaja

TOIMINTA-AJATUS JA PALVELUSUUNNITELMA

Kunnan nuorisotoimen ensisijaisia tavoitteita ovat edellytysten luominen kunnassa toteutettavalle nuorisotoiminnalle ja nuorisotoiminnan tukeminen. Nuorisotoimen kohderyhmänä ovat nuorisolain mukaisesti alle 29-vuotiaat. Nuorisotyöhön kuuluu perusnuorisotyö (mm. nuorisotilassa järjestettävä toiminta, nuorten retket ja kansainvälinen nuorisotyö), koululla toteutettava nuorisotyö (mm. välituntitoiminta, yksilöllinen työ, ryhmämuotoinen tuki, jatkuva ryhmäyttäminen), nuorisotiedottaminen, etsivä nuorisotyö (mm. yksilöllinen kohtaaminen, jalkautuminen nuorisotapahtumiin, nuorten kohtaaminen jatko-opintojen oppilaitoksissa, nuorisolain 9§ mukainen verkostotyö) sekä nuorisovaltuuston ohjaaminen.

Vuositavoitteet

Painopiste ja tavoite
Aktiiviset kuntalaiset
1) Nuoret osallistuvat nuorisotoimen järjestämiin tapahtumiin ja nuorisotilan käyttö on aktiivista.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1**: Vuosittain järjestetään vähintään neljä nuorten toiveiden mukaista tapahtumaa tai retkeä, joista yksi on nuorisovaltuuston järjestämä. **Mittari 2**: Nuorisotilan kävijämäärä on keskimäärin 15 nuorta/ilta.
2) Nuorisovaltuuston toiminta on aktiivista.
Mittari ja tavoitetaso:

Painopiste ja tavoite
Mittari 1: Nuorisovaltuusto kokoontuu vähintään 6 kertaa vuoden aikana suunnitellen ja ideoiden nuorille kohdennettua toimintaa ja tapahtumia. **Mittari 2**: Nuorisovaltuuston tehtävät on jaettu toimintasäännön mukaisesti ja nuorisovaltuusto on nimennyt edustajansa kunnan toimielimiin. **Mittari 3:** Uusi toimintakautensa aloittava nuorisovaltuusto perehdytetään tehtäviinsä.
Hyvät elämän edellytykset
3) Etsivä nuorisotyö antaa mahdollisuuden turvalliseen aikuiskontaktiin ja ohjaa asiakkaana olevia nuoria oikeiden palvelujen ääreen.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1**: Tiedotetaan etsivästä nuorisotyöstä kohdennetusti kaksi kertaa vuodessa esimerkiksi sosiaalisen median ja oppituntien kautta. **Mittari 2**: Etsivä nuorisotyöntekijä jalkautuu vähintään neljään nuorisotapahtumaan vuodessa. **Mittari 3**: Etsivä nuorisotyö järjestää yhdessä koulunuorisotyön kanssa kerran viikossa yläkoululaisille aamupalan
4) Vahvistetaan nuorisotyön resurssia määräaikaisella työntekijällä, joka vastaa koulunuorisotyöstä, etsivästä nuorisotyöstä ja osallistuu perusnuorisotyöhön.
Mittari ja tavoitetaso: **Mittari 1:** Koulunuorisotyöntekijä järjestää välituntitoimintaa päivittäin välitunneilla. **Mittari 2:** Lisätään nuorisotilan aukioloaikoja vähintään yhdellä illalla viikossa.

NUORISOTOIMI (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot					
Myyntituotot	273	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	7 933	48 500	39 500	0	0
Muut toimintatuotot	7 666	0	0	0	0
Toimintatuotot yht.	**15 872**	**48 500**	**39 500**	**0**	**0**
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-40 729	-72 585	-74 256	0	0
Palvelujen ostot	-13 224	-6 070	-10 605	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 026	-3 750	-3 750	0	0
Avustukset	-20 148	-21 500	-27 500	0	0
Muut toimintakulut	-7 975	-2 676	-8 870	0	0
Toimintakulut yht.	**-89 101**	**-106 581**	**-124 981**	**0**	**0**
Toimintakate	**-73 228**	**-58 081**	**-85 481**	**0**	**0**
Yhteensä	**-73 228**	**-58 081**	**-85 481**	**0**	**0**